

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3386/2018. (XII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.439/2017/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.439/2017/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárást megelőzően az indítványozó és a volt felesége házasságát a Tapolcai Járásbíróság 5.P.20.386/2014/210. számú ítéletével felbontotta. A bíróság a felek három gyermeke közül a legidősebb gyermek feletti felügyeleti jog gyakorlására az apát, míg a két fiatalabb gyermek tekintetében a felügyeleti jog gyakorlására az anyát jogosította fel. A kapcsolattartást akként szabályozta, hogy az anyát a legidősebb gyermekkel, az apát a két fiatalabb gyermekkel folyamatos kapcsolattartásra jogosította fel meghatározott időközönként, hivatali helyiségben, felügyelet mellett. Az anya és a legidősebb gyermek vonatkozásában a bíróság azért látta indokoltnak szakember jelenlétét, mert a gyermek az édesanyja ellen fordult, vele nem kívánt kapcsolatot tartani, az indítványozó és a másik két gyermek vonatkozásában pedig azért, hogy az apának azt a magatartását, amely a gyermekek édesanyjuk ellen hangolását célozná, megakadályozza. A Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pf.20.232/2016/25. számú ítéletével az elsőfokú ítélet kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezését kizárólag az időpont és helyszín tekintetében, az anya lakhelyváltása okán megváltoztatta, azt egyebekben helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó ezt követően gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt indított pert, és kérte ideiglenes intézkedés elrendelését. Ennek eredményeként a Monori Járásbíróság 4.P.20.283/2017/40. számú végzésével a két fiatalabb gyermek vonatkozásában, ideiglenes intézkedéssel megváltoztatta a Tapolcai Járásbíróság 5.P.20.386/2014/210. számú – a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pf.20.232/2016/25. számú ítéletével helybenhagyott – ítéletének a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezését. A végzés az indítványozót felügyelet nélküli folyamatos kapcsolattartásra jogosította fel az elvitel jogával, a szülői felügyeleti jog gyakorlását azonban nem változtatta meg.
- [4] A Monori Járásbíróság 4.P.20.283/2017/40. számú végzésével szemben mindkét fél fellebbezést terjesztett elő. Az indítványozó szülői felügyelet gyakorlásának a megváltoztatását, az édesanya pedig az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítását kérte. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Pkf.52.439/2017/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését megváltoztatta, és a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmét elutasította. A gyermekelhelyezés megváltoztatása iránti per az ideiglenes intézkedésről szóló jogerős döntést követően folytatódott.
- [5] Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék ideiglenes intézkedés iránti döntésének kézhezvételét követően, kifejezetten az ideiglenes intézkedésről szóló döntéssel szemben fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [6] Az indítványozó meglátása szerint a számos elmaradt kapcsolattartási alkalom önmagában elegendő okul szolgálhatna a gyermekek elhelyezésének ideiglenes intézkedéssel történő megváltoztatására. A törvényszék ezzel ellentétes döntése, valamint a döntés indokolásának az elmulasztása álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét alapozza meg. Az indítványozó megítélése szerint sérültek az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdései, amikor a másodfokon eljáró bíróság az alperes határidőn túl beérkezett fellebbezését befogadta. Az indítványozó ugyancsak az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét látta megvalósulni azáltal, hogy a törvényszék ellentétes következtetésre jutott az ügyben az Egri Törvényszék által hasonló ügyben hozott és az indítványozó által kifejezetten hivatkozott döntéshez képest. Az Alaptörvény

- XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmét továbbá abban látta, hogy a törvényszék nem indokolta, hogy miért nem vette figyelembe a gyámügyi hatóságok másodfokú végzését. Az indítványozó hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság – 19. és 24. számú irányelvével módosított – 17. számú irányelvére, valamint a BH 1996.480. számú bírósági határozatra. Ezek törvényszék általi figyelmen kívül hagyása álláspontja szerint az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésének sérelmét valósította meg. Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmét annak okán látta megvalósulni, hogy a törvényszék nem akadályozta meg az édesanyának a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekményeit.
- [7] Az Alaptörvény XV. és XXIV. cikkét is nevesítve kifogásolta, hogy a törvényszék egy később kizárt szakértői vizsgálatra hivatkozott, ami álláspontja szerint szintén az eljárás részrehajló jellegét igazolja, és a tisztességes eljárás sérelmének a lehetőségét is felveti. Véleménye szerint a bíróság nem a gyermekek érdekét tartotta szem előtt akkor, amikor a kapcsolattartásukat ellehetetlenítette, megsértve ezzel az Alaptörvény XVI. cikkét. Álláspontja szerint a törvényszék döntése sért valamennyi, gyermekeket védő hazai és nemzetközi egyezményt, továbbá az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését is. Azzal, hogy a törvényszék a döntésében nem említette, hogy az alperes édesanya a gyermekét beperelte, megvalósította az Alaptörvény I. cikkének, XV. cikk (1)–(3) bekezdéseinek, XVI. cikk (1) bekezdésének, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésének a megsértését. Tekintettel arra, hogy az eljáró bírók mind nők voltak, és az édesanya pártját fogták, álláspontja szerint az eljárás részrehajló jellege is megállapítható. Annak következtében, hogy a törvényszék a legidősebb gyermek tanúvallomását a döntésében nem említette, az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdésének sérelme valósult meg.
- [8] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét az indítványozó annak okán látta megvalósulni, hogy a törvényszék nem említette a végzésében, hogy az anya „bűnözők között neveli” a gyermekeket. Sérelmezte továbbá, hogy a törvényszéken az eljáró bírók mindössze 30 perc alatt tanulmányozták át a hatalmas iratanyagot.
- [9] A fentiekre tekintette az indítványozó kérte a Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.439/2017/4. számú végzésének a megsemmisítését. Kérte továbbá az Alkotmánybíróságtól a végzés végrehajtásának felfüggesztését.
- [10] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát a főtítkár felhívására akként egészítette ki, hogy az Alaptörvény egyik, álláspontja szerint megsértett rendelkezéseként a XXIV. cikk helyett a XXVIII. cikket jelölte meg.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] A Budapest Környéki Törvényszék 1.Pkf.52.439/2017/4. számú végzése tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a törvényszék végzését 2018. január 19-én vette át, alkotmányjogi panaszát az elsőfokú bíróság 2018. január 2-án, határidőben érkezett.
- [14] Az Abtv. 27. §-ból az következik, hogy „a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22], 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [15] Az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálandó, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]}. „A döntés során [...] a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni” {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; megerősítette: 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [16] Figyelemmel arra, hogy az indítványozó panasa polgári perben hozott végzés ellen irányult, az Alkotmánybíróságnak a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályaiból kiindulva kellett vizsgálnia a jelen ügyben. A Pp. 340. § szerint „[a] bíróság a) e törvényben meghatározott esetben bírósági meghagyással, b) a per érdemében ítélettel, c) a per során felmerült minden más kérdésben végzéssel határoz.”
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó perében az eljárást befejező döntést gyermekelhelyezés megváltoztatása tárgyában fogja meghozni a bíróság.

- [18] Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a támadott végzés a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül-e. Emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy „[a] bíróság peres eljárásban hozott végzései közül a bírósági eljárást befejező végzések körébe a Pp. szabályai alapján azok sorolhatóak, amelyek joghatásaként a még perré nem alakult eljárás, a per, vagy annak valamely szakasza lezárul. A bírósági eljárást befejező végzések az eljárás egészére mint folyamatra vannak kihatással, annak befejezését eredményezik, mint például a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert megszüntető, a fellebbezést vagy a perújítási kérelmet elutasító végzés {például 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]} {3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott végzés joghatásaként a bírósági eljárás nem fejeződik be, a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránti per az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott döntéssel nem zárul le. Ideiglenes intézkedés megváltoztatása nem indít meg, illetve nem fejez be egy elkülönült bírósági eljárást, a végzés nincs az eljárás egészére mint folyamatra kihatással. A fenti végzéssel szemben előterjesztett panasz ezért nem felel meg az Abtv. 27. §-ában megfogalmazott második fordulatnak sem.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2018. december 4.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/190/2018.

